

Bij JEREMIA 7:1-10, LUCAS 6:39-49 (en I Korintiërs 15:51): zondag Quinquagesima 2022, 27 februari, Maranathakerk Den Haag; voorg. ds Casper van Dongen; organist Bert Stam

Toen ik afgelopen maandag de Schriftlezingen van vandaag las (dat doe ik altijd: de maandag voorafgaande aan de zondag: hárdop, uit de bijbelvertaling die ú nu hoort, de -oecumenische- Schriftlezingen van de zondag lezen: om 't net als u púúr en nog onvoorbereid te horen -pas daarna ga ik de grondtalen lezen en exegetiseren om tot een hopelijk verantwoorde uitleg te komen)... welnu toen ik afgelopen maandag de oecumenische lezing uit Lukas 6 las, overviel me enige vermoeidheid: Jezus die spreekt in *gelijkenissen*: over *een blinde*: heel Joods, dat een *leerling* niet boven zijn *leermeester* staat.... over de *splinter* in het oog van je naaste, terwijl je niét de *balk* in je eigen oog ziet ...over een *goede boom* die *goede vruchten* geeft -en 'n *slechte boom* *slechte vruchten*-; en: de *goede schatkamer* van je *hart* brengt 't *goéde* voort, dus de *slechte schatkamer* -logisch- het *kwáde* -*want waar het hart vol van is, daar loopt de mond van over*... En perslot dat *huis* op *rotsgrond* gebouwd: ('t stort niet in bij *overstroming*); een *huis* zónder dat fundament wèl (ik zou zeggen: uiteraard)... Vergeef me -het blijven woorden van Jezus-, maar ik werd er een beetje moé van bij eerste lezing. Kwam dat omdat 't bijna allemaal nogal bekend is en -goeddeels- ook staat in de bekende Bergrede (Matteüs 5-7), of (heb ik het te vaak gehoord?) dat ik het 't een beetje intrappen-van-een-open-deur-gelijkenissen vind: met heel veel (wat mij betreft) 'nogal wíedes': -neem dat huis met stevig rots-fundament dat uiteraard blijft stáán, en het huis zónder spoelt/slaat weg... moet ik daar allerlei diepzinnigs uit halen voor een preek?... En helemaal toen het nieuws over Oekraïne me deze week overspoelde (ik ben van de generatie die Ruslands agressie tegen Hongarije-1956 en Tsjechië-1968 bewust heeft meegemaakt) vond ik Lukas 6 nogal 'klein bier'; laat ik het aardiger zeggen: te veel privé-ethiek tegenover de -nu- oorlogsdreiging.

Maar we hoorden eerst (ook oecum. lezing) uit Jeremia, de profeet die helemaal onder oorlogs- en bezettings-dreiging leefde (van Babel), en n.b. te keer gaat tegen z'n éigen volk en hun slapte, politiek en godsdienstig. Jeremia 7 is heel frappant: hoe de mensen in Jeruzalem zich verschuilen achter hun godsdienst en liturgie met: *'Dit is de tempel van de HEER, de tempel van de HEER!'* Maar zegt diezelfde HEER -via Jeremia: *Pas als jullie je leven ècht beteren, als jullie elkaar rechtvaardig behandelen, vreemdelingen, wezen, weduwen niet onderdrukken, geen onschuldig bloed vergieten en niet achter andere goden aanlopen, dán pas mogen jullie hier blijven wonen, in dit land dat Ik aan jullie voorouders heb gegeven. Zó is het altijd geweest, zó zal het altijd zijn...* dus géén gedoe rondom je eigen tempel met *'Dit is de tempel van de HEER!'*... Eerlijk gezegd, toen ik dit maandagmorgen hardop las, moest ik direkt denken aan mijn komst in Den Haag in 1989: ik zou alleen komen als 'Samen op weg' voor 100% rond was (na in eerdere gemeentes eindeloos gezeur daarover) -dat lukte-, èn ik had 't (achteraf volstrekt naïeve) idee binnen 10 jaar in de ontkerkende grote stad met de Rooms-Katholieken samen te gaan (want ik vond: 'ik ben ook Katholiek, zij het niet Rooms- maar Protestant-'), en dan in iedere wijk in één gebouw sámen met 'Kerk van Christus' op de deur... Rome trok echter de deur

dicht, en ook bij ons -hoewel mijn wijk (Benoordenhout/Archipel) 100% SOW was en de diakonie, via Stek en onze Vredeskapel, maatschappelijker en oecumenischer werd- toch bleven wijkgemeentes toch wel erg gehecht aan eigen adat... Ik woon nu nabij de Bergkerk en preek als emeritus met even veel plezier in uw Maranathakerk, als in de Bergkerk, Noorderkerk, Kloosterkerk, Houtrustkerk -en vroeger Sorgvlietkerk- en begrijp totaal niet, dat kiezen voor eigen sfeer en eigen zgn. 'unieke' liturgie in de instortende blanke kerken in Den Haag en Nederland belangrijker wordt gevonden, dan met open vizier en lef sámen naar buiten treden, naar jongeren -de generatie die echt ánders wil (áls ze nog wat 'kerks' wil) ánders dan onze liturgisch-Chistelijke 'oude dags-voorziening'. Hoe? Dat weet ik ook niet precies. Maar het à la Jeremia's tijdgenoten naar binnen gericht *'Dit is de tempel van de HEER, ònze Kerk van de HEER, ònze liturgie en kerkelijke sfeer'*: 't kán/mág niet sterker klinken dan het in Christus' naam over eigen kerkgrenzen heen gaan. In die zin word ik toch wel warm van de 'klein-ethiek' die Jezus bezigt in z'n gelijkenissen, namelijk gericht op de toen -n.b. onder Romeinse en Herodes' dreiging- naar-binnen-gekeerdheid van zijn -op zich gelovige- tijdgenoten i.v.m.: *blind-zijn, splinter-balk, òn-vruchtbaar of wèl-vruchtbaar* en: hoe stevig is je *fundament*, niet als (liturgisch) naar-binnen-gekeerd huis, maar metterdaad richting wereld: hoe rechtvaardig hándel je in Christus' naam? *-kunnen we b.v. als kerken nu ook zichtbaar Eerste hulp-posten zijn voor Oekraïne?* - Ik las afgelopen maandagmorgen ook hardop de -klassiek- 3e oecumenische lezing voor vandaag: 't epistel uit I Korintiërs 15... Als altijd zet Paulus veel van m'ijn geloof op z'n kop -althans hij, als grootste theoloog van 't Nieuwe Testament, scherpt 't áán ... *I Korintiërs 15* (ik heb de neiging het vandaag *I Oekraïners 15* te noemen -of evt. *I Maranatha 15*) is een lang brief-hoofdstuk dat helemaal om de *opstanding* draait (wat je vanuit 't Grieks overigens veel beter met *opwèkking* kunt vertalen: een dode staat niet uit zichzelf op -ook Jezus niet-, maar kan wel -hoe dan ook- van God uit worden opgewèkt!)... en wat -bij 't nu weer lezen van I Korinthe 15- me bijbleef, is vers 51, waar Paulus schrijft: Ik zal u een geheim onthullen: wij zullen allemaal niet eerst sterven, -tóch zullen wij allemaal veranderd worden... (2X lezen!)...

Deze week begint de 40-dagentijd (vroeger 'Lijdenstijd')- maar daar doorheen klinkt al Pasen: opstanding -eh: opwèkking-; maar hoe? -met al dat lijden? Paulus, de tot Christus bekeerde kenner van het Oude Testament, heeft 't door: Kijk, dood gaan we allemaal -in die zin kunnen we het leven als één groot 'vanitas-tevergeefs' zien (hoe mooi ook onze wekelijkse liturgie en zelfs alle door Jezus aangereikte ethiek). En na corona en nu Oekraïne, en misschien ook in persoonlijke crisis, ís veel 'vanitas' en veel ten dode. Maar Jeremia en Jezus (van God-uit), en Paulus (bekeerd) geloofden vanuit déze God in opwekking (niet alleen liturgisch vanuit de *tèmpel van de HEER*). En dát is het kwaliteits-kenmerk van Jodendom (úit Egypte, úit Babel, úit het Derde Rijk -hoe klein de rest ook) en Christendom geworden, met alle ethiek van Jezus t/m zijn door alle (ja: álle) lijden en dood heen verkregen opwekking. Naast vergeving, verzoening, en rechtvaardiging (waar Jeremia aan refereert om zo júist buiten eigen heilige huizen te treden) is òpwekking: d.w.z. al ín dit leven zicht op Pasen -hoe lang ook je lijdenstijd- de sleutel op bijbels geloof en dè liturgie van ons bestaan, binnen èn buiten welk kerkgebouw dan ook: om dát als Christenen uit te leven en te vieren!